

Őszentsége a Dalai Láma üzenete a Tibeti Nemzeti Felkelés Napjának ötvenedik évfordulóján (2009. március 10., kedd, Office of His Holiness of the Dalai Lama/TibetPress)

Ma van az ötvenedik évfordulója a tibeti nép, a kommunista Kína elnyomás elleni békés felkelésének. Tavaly március óta széleskörű, békés tiltakozások robbantak ki egész Tibetben. A résztvevők többsége olyan fiatalokból állt, akik 1959 után születtek és nevelkedtek, és akik soha nem láthatták és tapasztalhatták meg a szabad Tibetet. Az a tény, hogy egy nemzedékről nemzedékre öröklődő meggyőződés vezette őket, Tibet ügyének szolgálatában, valójában büszkeséggel tölt el. Ez mindenképpen ösztönzés forrása lesz a nemzetközi közösség azon tagjainak, akik buzgó érdeklődéssel foglalkoznak Tibet kérdésével. Tisztelettel tartozunk és imáinkat ajánljuk mindazok számára, akik mióta küzdelmünk elkezdődött Tibet érdekében, meghaltak, akiket megkínóztak és borzasztó nehézségeket szenvedtek el a múlt évi agresszió során.

1949 körül a kommunista erők elkezdték megszállni Tibet északkeleti és keleti részét Kham és Amdo tartományokat, és 1950-re már több mint 5000 tibeti katonát megöltek. Túlerőjüket figyelembe véve a kínai kormány a békés felszabadítás politikáját szorgalmazta, amely 1951-ben a 17-pontos Egyezményhez és annak függelékéhez vezetett. Azóta Tibet az Kínai Népköztársaságának irányítása alá került. Emellett az egyezmény világosan kifejti, hogy Tibet vallási, kulturális és hagyományos értékei védve lesznek.

1954 és 1955 között Pekingben, találokotam a Mao Ce-tung elnökkel, valamint a Kommunista Párt, a kormányzat és a hadsereg legfelsőbb vezetőinek többségével. Amikor Mao Ce-tunggal és a többi vezetővel, Tibet szociális és gazdasági fejlődéséről, valamint a vallási és a kulturális örökségét fenntartó módszerekről tárgyaltunk, arról volt szó, hogy a kivitelezéseket az autonóm területen egy előkészítő bizottság létrehozása segíti elő, és nem pedig arról, hogy egy fegyveres adminisztratív bizottság fogja ezt megtenni. 1956-tól viszont a helyzet a lehető legrosszabbra fordult a szélsőbaloldali irányelvek térhódításával. Következésképpen a felsőbb vezetés által adott

biztosítékokat nem léptették életbe. Tibetben, Kham és Amdo területeken az erőszakkal végrehajtott, úgynevezett „demokratikus reform”, mely egyáltalán nem felelt meg a fennálló körülményeknek, mérhetetlen zűrzavarba és pusztításba torkollt. Közép-Tibetben a kínai hivatalnokok erőszakkal és szándékosan szegték meg a 17-pontos Egyezmény kikötéseit, és kemény fellépésük napról-napra fokozódott. Ezek a kétségbeesítő események csak egy fegyvert adtak a tibetiek kezébe, mégpedig azt, hogy 1959. március 10-én békés felkelést indítsanak el. A kínai hatóságok példátlan erőszakkal válaszoltak, ami a következő hónapokban tibetiek tízezreinek meggyilkolásához, letartóztatásához és bebörtönzéséhez vezetett. Következésképpen a tibeti kormány számos minisztere (Kalon) és hivatalnok vezetéssel száműzetésbe Indiába menekült. Ezt követően közel százezer tibeti hasonló sorsot választott Indiába, Nepálba és Bhutánba. A menekülés és az azt követő hónapok alatt elképzelhetetlen nehézségekkel kerültek szembe, melyek mindmáig elevenen élnek a tibeti emlékezetben.

Tibet elfoglalásával a kínai kommunista kormány egy sor elnyomó és erőszakos intézkedést hajtott végre, többek között a „demokratikus reformot”, az osztályharcot, a termelőszövetkezeteket, a Kulturális Forradalmat, a statárium bevezetését, és nemrég a hazafias újranvelés és a vasököl kampányait. Ezekkel a nehézségekkel és szenvedésekkel a kínaiak szó szerint a poklok poklát tapasztaltatták meg a tibetiekkel itt a földön. A kampányok közvetlen eredményeként több százezer tibeti halt meg kínok között. A Buddha Dharma családfáját kivágták. Vallási és hagyomány központokat tettek a földdel egyenlővé. Kolostorokat, zárdákat, templomokat és történelmi épületeket és emlékműveket romboltak le. A természeti kincseket mérhetetlen mennyiségben és válogatás nélkül zsákmányolták ki. Ma, Tibet törékeny környezete erősen szennyezett, óriási tarvágásokat végeztek és a vadvilág számos

egyede, mint például a vadjak és a tibeti antilop, a kihalás szélén áll.

Ez az 50 év elmondhatatlan szenvedést okozott és pusztítást vitt végbe Tibet földjén és népében. Tibetben a tibetiek még ma is állandó félelemben élnek és a kínai hatóságok továbbra is állandó gyanakvással tekintenek rájuk. Ma, a vallás, a művelődés, a nyelv és az önazonosság, melyeket tibetiek egymást követő nemzedékei drágábbnak tartottak az életüknél is, a kihalás szélén állnak; röviden, a tibeti embereket olyan bűnözőkként kezelik, akik méltók a halálra. A tibeti nép tragédiáját 1962-ben a néhai Pancsen Láma Rinpoce 70,000-karakteres petíciójában a kínai kormány elé tárta. 1989-ben nem sokkal halála előtt ismét felemelte szavát Sigacé-ban, amikor elmondta, hogy sokkalta többet veszítetteünk a kínai kommunista uralom alatt, mint amennyit nyertünk. Számos aggódó és tárgyilagos tibeti emelte fel a szavát a tibeti nép nehézségei miatt. Még Hu Yaobang, a Kínai Kommunista Párt titkára is, mikor 1980-ban Lhászába érkezett, egyértelműen elismerte ezeket a hibákat és a tibetiek bocsánatát kérte. Számos olyan, a tibeti területeknek látszólagos fejlődést hozó infrastrukturális fejlesztés, mint az utak, repülőterek, vasutak és így tovább, valójában azzal a politikai célzattal létesültek, hogy a tibeti környezet és életmód elpusztításának irtózatos árán Tibet elkínaiasodjon.

A tibeti menekültekről szólva, habár először számos problémával szembesültünk, mint a klíma és a nyelv óriási különbsége és megélhetésünk megszerzésének nehézségei, végül sikeresen újraalapítottuk magunkat a száműzetésben. Vendéglátó országaink, különösen India hatalmas nagylelkűségének köszönhetően a tibetiek szabadságban, félelem nélkül élhetnek. Képesek voltunk megélhetésre szert tenni és vallásunkat és kultúránkat megtartani. Képesek voltunk gyermekeinknek mind hagyományos, mind modern nevelést nyújtani, valamint erőfeszítéseket tenni Tibet helyzetének javításáért. Más hasznos eredmények is voltak. A tibeti buddhizmus megértése, különös tekintettel az együttérzésre, pozitívan járult hozzá a világ sorsához.

A száműzetésben, közvetlen megérkezésünk után, elkezdtem kiépíteni demokratikus intézményrendszerünket, legfőképpen Száműzött Tibeti Parlament felállításával 1960-ban. Azóta fokozatos, de határozott lépéseket tettünk a demokrácia felé vezető ösvényen és a száműzetésben élő adminisztrációnk mára egy teljesen működő, saját írott alkotmánnyal és törvényhozói testülettel rendelkező demokráciává fejlődött. Ez valóban valami olyasmi, amire mindahányan büszkék lehetünk.

2001 óta egy olyan rendszert léptettünk életbe, melyben a tibeti száműzöttek politikai vezetését, közvetlenül olyan eljárásokkal választják, amik hasonlatosak más demokratikus rendszerekhez. Jelenleg a közvetlenül választott Kalon Tripa (kormányfő) második megbízatása következik. Következésképpen a napi adminisztrációs felelősségem lecsökkent és ma már félig nyugdíjazott állapotban vagyok. Mindazonáltal Tibet igaz ügyéért dolgozni minden tibetinek felelőssége, és amíg élek, addig fenntartom ezt a felelősséget.

Emberi lényként elsődleges kötelezettségem az emberi értékek előmozdítása; ezt tartom a boldog élet kulcsának az egyéni, a családi és a közösségi szinteken. Vallásos gyakorlóként a második kötelezettségem a vallások közötti harmónia előmozdítása. Harmadik kötelezettségem, természetesen Tibet ügye. Ez főleg amiatt van, mert tibeti vagyok „Dalai Lama” névvel, de még fontosabb ennél az a bizalom, amit mind a Tibeten kívüli, mind a Tibetben belüli tibetiek belém helyeztek. Ez az a három kötelezettségem, amiket mindig észben tartok.

A száműzött Tibeti Adminisztráció elsődleges feladata, - a száműzött tibeti közösség felőli gondoskodáson kívül, és amit elég jól elrendeztek, - az, hogy tibeti helyzet megoldásán dolgozzon. A kölcsönösen előnyös Középutas politika 1974-es lefektetésével készek voltunk pozitívan válaszolni Teng Hsziao-pingnek, amikor 1979-ben tárgyalásokat ajánlott. Számos tárgyalást folytattunk és a kínaiak tényfeltárási delegációk küldtek Tibetbe. Mindazonáltal, ezek semmi kézzelfogható ered-

ménnyel nem szolgáltak és a formális kapcsolat végül 1993-ban megszűnt.

Ezt követően 1996-1997-ben a száműzött tibetiek között közvélemény-kutatást végeztünk és ahonnan csak lehetséges volt Tibetből is javaslatokat gyűjtöttünk be, egy tervezett népszavazásról, amivel a tibeti nép saját és teljes megelégedésére meghatározná szabadságharcunk jövőjét. A kutatás eredménye és a tibeti javaslatok alapján, úgy döntöttünk, hogy folytatjuk a Középutas politikát.

A kapcsolatok 2002-es újrafelvétele óta, az egy hivatalos csatorna - egy napirend politikáját követve, nyolcszor ültünk össze a kínai hatóságokkal tárgyalni. Ezek következményeként előterjesztettük, a Tibeti Nép Valós Autonómiájának Memorandumát, elmagyarázva, hogy a kínai alkotmányban előírt nemzeti autonómia feltételei, miként felelnének meg az autonómiára alkalmazott törvények teljes bevezetésének. Kína rendíthetetlen véleménye, miszerint fogadjuk el, hogy Tibet ősidőktől fogva Kína része volt, nemcsak pontatlan, de indokolhatatlan is egyben. A múltat nem tudjuk megváltoztatni, lett légyen az jó vagy rossz. A múlt politikai okokból történő elferdítése nem tisztességes dolog.

A jövőbe kell tekintenünk és egymás kölcsönös javáért dolgoznunk. Mi tibetiek egy legitim és értelmes autonómiát szeretnénk, egy olyan egyezséget, ami lehetővé tenné a tibetieknek a Kínai Népköztársaságon keretein belüli életet. A tibeti nép kívánalmainak teljesítése elősegíteni a stabil és egységes Kína jövőjét. A tibetiek nem követelnek semmi, történelmi alapon. Ha visszatekintünk a történelemben, akkor nem találunk olyan országot a világon, többek között még Kínát sem, amelynek területi állapota mindig változatlan volt, és így, nem is maradhat változatlan.

Azon kívánalmunk, hogy az összes tibeti egy autonóm adminisztrációban éljen, megfelel a nemzeti területi autonómia elve valódi céljának. Továbbá a tibeti és a kínai nép alapvető követelményeit is teljesíti. A kínai alkotmány és más ehhez kapcsolódó törvények és szabályozások nem támasztanak semmiféle akadályt ennek útjába és a Kínai Központi Kormányzat számos veze-

tője is elfogadta ezt az alapvető kívánalmat. A 17-pontos Egyezmény aláírásakor Csou En-laj miniszterelnök is elismerte, hogy a követelések jogosak, de hatályba léptetésének még nincs itt az ideje. 1956-ban, a „Tibeti Autonóm Terület” Előkészítő Bizottsága létrehozásakor, Csen Yi miniszterelnök-helyettes rábökve a térképre azt mondta, hogy ha Lhásza lenne a Tibeti Autonóm Terület fővárosa, ami a többi provinciában lévő tibeti területeket is magában foglalta volna, akkor az hozzájárulna Tibet fejlődéséhez és a tibeti és a kínai nemzetiségek barátságához, mely szemléletet a Pancsen Láma Rinpoce és sok tibeti káder és tekintély is osztott. Ha a kínai vezetőknek bármilyen kifogása lett volna javaslatainkkal szemben, akkor érvekkel alátámaszthatták volna azokat és javasolhattak volna általunk meggondolandó alternatívát, de nem tették. Csalódtam a kínai hatóságokban, hogy nem megfelelően válaszoltak azon őszinte törekvésünkre, miszerint minden tibeti számára az értelmes nemzeti területi autonómia alapelvét a gyakorlatba ültessük úgy, ahogy az a Kínai Népköztársaság alkotmányában elő van írva.

A jelenlegi kínai-tibeti párbeszéd folyamatától eléggé eltérően, mely nem vezetett kézzelfogható eredményekre, tavaly márciusban és azóta is durván és véresen reagáltak a tibeti tüntetésekre, ami egész Tibetet megrázta. Ezért a közvélemény tájékoztatása érdekében, arról, hogy mit kell tenni, összehívtuk a Tibeti Menekültek Találkozóját 2008 novemberébe. Javaslatok gyűjtöttünk össze, amennyire csak lehetett a Tibetben lévő tibetiektől is. A találkozó eredménye az lett, hogy a tibetiek többsége erősen támogatja a Középutas politika folytatását. Így ezt az utat most még nagyobb bizalommal követjük és további erőfeszítéseket teszünk az összes tibeti számára egy valóságos, nemzeti területi autonómia eléréséhez.

A tibeti és a kínai nép időtlen idők óta szomszédok. A jövőben is együtt kell élnünk. Ezért az a legfontosabb számunkra, hogy barátságban tudjunk együtt élni.

A Kuomintang időszak alatt és különösen Tibet megszállása óta a kommunista kínaiak hamisított propagandát terjesztenek Tibetről és népé-

ról. Következésképpen a kínai lakosság körében nagyon kevés embernek van igazi rálátása Tibetre. Meg kell hagyni, hogy nagyon nehéz nekik megtalálni az igazságot. Ott vannak még azok a szélsőbaloldali kínai vezetők, akik tavaly március óta hihetetlen mértékű propagandával törekszenek arra, hogy a tibeti és a kínai népet egymás ellen fordítsák és ellenségeskedést szítsanak közöttük. Ennek következményeként, sajnálatos módon, egyes kínai testvérünk elméjében a tibetiekről negatív benyomások keletkeztek. Ezért még egyszer, ismételten szeretném kérni kínai testvéreinket, hogy ne hagyják magukat befolyásolni az ilyen propagandáktól, hanem helyette próbálják meg a tényeket pártatlanul megismerni Tibetről, hogy megelőzhessük a viszályt magunk között. A tibetieknek is folytatni kellene a munkát a kínai nép barátsága érdekében.

Visszatekintve a száműzetésben eltöltött 50 évre sok örömet és bánatot tapasztaltunk. Viszont az egyértelmű tény és valódi eredmény, hogy a Tibet kérdés napirenden van, és a nemzetközi közösség is egyre növekvő figyelmet szentel rá. Ebből a szempontból nézve nincs kétségem afelől, hogy Tibet igazsága győzedelmeskedni fog, ha továbbra is az igazság és a nem-ártás ösvényét taposunk.

Az 50 évnyi száműzetésről kitekintve, a legfontosabb számunkra az, hogy kifejezzük mélyeségű hálánkat a különféle vendéglátó országok kormányainak és népeinek, amelyekben élünk. Nemcsak betartjuk ezen vendéglátó országok törvényeit, de úgy viseljük magunkat, hogy általa ezeknek az országok számára nyereség leszünk. Hasonlatosképpen, Tibet ügyéért, vallásának és kultúrájának fenntartásáért tett erőfeszítéseink közepette, múltbéli tapasztalatainkból tanulva kellene megalkotnunk a jövő látomását és stratégiáját.

Mindig azt mondom, hogy reménykedjünk a legjobbakban és készüljünk a legrosszabbra. Akár a globális szempontból, akár a Kínában történtek összefüggéséből tekintjük, van okunk abban reménykedni, hogy Tibet kérdése gyorsan megoldódik. De mindazonáltal jól fel kell készülnünk arra az esetre is, ha a küzdelem hosszú ideig tart

még. Ezért elsődlegesen gyermekeink oktatására és a különféle területek szakembereinek kinevelésére kell összpontosítsunk. Ugyancsak jobban oda kell figyeljünk a környezetre és az egészségre, valamint a erőszakmentes módszerek megértésére és gyakorlásának fejlesztésére az egész tibeti népességben.

Szeretném megragadni az alkalmat, hogy kifejezzem szívbeli hálámat India vezetői és népe felé, hogy minden felmerülő probléma és akadály ellenére felbecsülhetetlen támogatást és segítséget nyújtottak a száműzött tibetieknek az elmúlt 50 évben. Kedvességük és nagylelkűségük felmérhetetlen. Ugyancsak szeretném kifejezni hálámat a nemzetközi közösség vezetőinek, kormányzatainak és népeinek, ahogy a különféle Tibetet Segítő Társaságoknak is, nagylelkű támogatásukért.

Minden érzőlény békességben és boldogságban éljen.

*A Dalai Láma
2009. március 10.*